

Під час війни в Кореї (1950–1953 рр.) до початкових задач додалася ще одна: боротьба зі спекуляцією та незаконною продажем американськими військовослужбовцями майна армії.

Під час війни у В'єтнамі військова поліція залучалася до: регулювання руху у зоні бойових дій; охорони колон, транспортних магістралей та мостів; пошуку та ліквідації підземних ходів повідомлення противника; контролю за переміщенням біженців та інтернованих осіб; безпосередньої участі в оборонних боях.

Військова поліція США налічує близько 30 тисяч особового складу. Офіцери навчаються у школі військової поліції. Керує військовою поліцією США начальник військової поліції – заступник генерального інспектора.

Сухопутні війська. Військова поліція складається з окремих бригад та батальйонів у складі армійських корпусів, рот у складі дивізій, ескадрилій військової поліції у Військово-повітряних силах США, двох батальйонів морської піхоти у Військово-морських силах США.

Військова поліція США виконує такі функції: підтримка дисципліни в гарнізонах; охорона об'єктів; розслідування військових злочинів; регулювання дорожнього руху; проведення антитерористичних заходів; ліквідація або надання сприяння у ліквідації хвилювань серед цивільного населення, у тому числі й у тих країнах, де дислокуються частини та підрозділи Збройних сил США.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-334-7-45>

ECONOMIC SANCTIONS AND HUMAN RIGHTS

ЕКОНОМІЧНІ САНКЦІЇ ТА ПРАВА ЛЮДИНИ

Olshak M. V.

*Postgraduate Student in International Law
at the Department of International Law and
Comparative Jurisprudence
International Humanities University
Odesa, Ukraine*

Ольшак М. В.

*здобувач вищої освіти ступеня доктора
філософії з міжнародного права
кафедри міжнародного права та
порівняльного правознавства
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Велику актуальність у наш складний час набирає тема інституту економічних санкцій та дослідження їх природи. Така актуальність пояснюється рекордним застосуванням економічних санкцій суб'єктами

міжнародного права та не до кінця розкритими правовими аспектами застосування такого виду санкцій.

Санкції – це самостійний інструмент, який є примусовим заходом, що направлено безпосередньо на правопорушника міжнародного правопорядку та ставить собі за мету зупинити неправомірну дію. Серед правопорушників можуть бути як і суб'єкти міжнародного права, так і конкретні особи. Застосовувати санкції можуть суб'єкти міжнародного права, серед яких держави та міжнародні міжурядові організації.

Дискусії серед вчених, з приводу економічних санкцій, починаються від термінологічного апарату та закінчуються закономірностями їх застосування, але окрім цього, все більш дискусійним залишається питання взаємозв'язку економічних санкцій з правами людей та їх впливом на їх добробут.

Можна наголосити, що зв'язок між економічними санкціями та правами людей нерозривний. Такий зв'язок пояснюється тим, що введення санкцій проти тієї чи іншої держави ніколи не підвищує популярність країни або міжнародної організації, що оголосила санкції, в очах народу країни об'єкта санкцій, оскільки санкції ніколи не покращують життя населення, і люди, зазвичай, не схильні аналізувати причини, за якими санкції були введені. Вони твердо знають лише те, що вони страждають з вини країни або міжнародної організації, що застосувала до їх держави санкції [1, с. 18].

Як у політичному, так і в соціальному аспекті існування держави важливе місце посідає економічний сектор. Ще з античних часів відомі випадки застосування морських блокад, ембарго, ізолювання держави в цілому задля придушення її економіки. Міжнародна торгівля як форма міжнародних економічних відносин є складовою врівноваженого економічного розвитку, сприяє посиленню конкурентоспроможності національної економіки, підвищує рівень життя населення та забезпечує найповніше задоволення його потреб. Як результат, роль зовнішньої торгівлі в економіці будь-якої держави збільшується, незважаючи на те, що міжнародні торгівельні взаємозв'язки непостійні [2, с. 12].

Як вже зазначалось санкції мають тісний зв'язок з правами людей, оскільки торкаються важливого економічного сектору, від чого залежить життя людини. Наприклад, «газовий шантаж» Європи росією, який почався у II кварталі 2022 року. Рф своїми «санкціями» намагалась позбавити Європейський Союз газового опалення до опалювального періоду. Мета такого «шантажу» – змусити пом'якшити санкції введені ЄС щодо рф через війну, розв'язану проти України. Якби ЄС не знайшов альтернативного постачальника газу, наслідки могли бути катастрофічними у першу чергу для населення ЄС.

Крім того, задля досягнення цілей, суб'єкти міжнародного права можуть використовувати у якості предмета санкції будь-який ресурс, який може ставити під загрозу життя людей, а саме: вода, продукти

харчування, медикаменти та інше. А тому, ще одну важливу роль у зв'язку економічних санкцій з правами людей грає пропорційність застосованих економічних санкцій.

Гарним прикладом пропорційності є санкції, які були застосовані по відношенню до Куби з боку США. Відома інформація про вплив санкцій США на Кубу, а саме підкреслюється такі труднощі з отриманням основних засобів медичного призначення, як: шприци, маски, апарати ШВЛ, ліки, а також сировина для виробництва вакцин, ліків та засобів гігієни. Нестача продуктів харчування та інших основних продуктів торкається найбільш вразливі верстви населення Куби, що спричиняє тяжкі наслідки та впливає на права людини [3, с. 5].

Однак, з розвитком прав людини та міжнародних договорів гуманітарний вплив економічних санкцій став об'єктом детальної уваги. Гуманітарний аналіз економічних санкцій підняв питання про те, чи несе держава, що накладає санкції відповідальність за наслідки своїх економічних санкцій.

Міжнародний пакт про економічні та соціальні та культурні права визначає право на достатнє харчування як «право кожної людини на достатній рівень життя». Це визначення відноситься до фізичних та економічних прав. Також, Пакт закликає держав-учасниць визнати право на психічне та фізичне здоров'я. Цей тонкий зв'язок тісно пов'язано з правом на життя та потребує доступності, наявності та гарної якості товарів[4, с. 334].

Саме тому, економічні санкції є найпоширенішими політичними інструментами для суб'єктів міжнародного права, які ухвалюють рішення у міжнародних відносинах. Вони широко використовувалися могутніми та економічно розвиненими державами для посилення своєї зовнішньої політики. Глобальна економічна структура та складний характер міжнародних торговельних відносин створили складну картину контрзаходів у контексті прав людини. Загальний регрес соціальних та економічних прав, вплив економічних санкцій на торгівлю гуманітарними товарами через негативні макроекономічні наслідки та значне збільшення операційних витрат зробили суто текстові юридичні застереження до застосування санкцій, що явно є недостатнім для вирішення проблеми захисту прав людини [5, с. 131–135].

Отже, гуманітарні наслідки накладених санкцій є сьогодні важливим аспектом дослідження. У цьому контексті, держава, що накладає санкції, хоча і не зобов'язана надавати пряму гуманітарну допомогу країні, що знаходиться під санкціями, але не може бути звільнена від відповідальності, якщо вона обмежує своїми діями забезпечення населення підсанкційної країни елементарними засобами існування, що може призвести до гуманітарної катастрофи.

Література:

1. Панченко В.Г. Економічні ефекти санкцій як інструменту зовнішньої політики в контексті досягнення національної безпеки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 19. С. 16–21.
2. Міжнародна торгівельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема, В.І. Терехов та ін. Київ: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2018. 698 с.
3. Gutmann J., Neuenkirch M., Neumeier F., Steinbach A. Economic sanctions and human rights: Quantifying the legal proportionality principle. *ILE Working Paper Series*. 2018. № 12. 25 p.
4. Razavi Seyed M.H., Zeynodini F. Economic Sanctions and Protection of Fundamental Human Rights: A Review of the ICJ's Ruling on Alleged Violations of the Iran-U.S. Treaty of Amity. *Washington International Law Journal*. 2020. Vol. 29. № 2. P. 303–339.
5. Левандовські К.М., Левандовські А.В. Економічні санкції в міжнародному публічному праві. Частина I: історико-правовий огляд. *Правова держава*. 2018. № 29. С. 131–141.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-334-7-46>

ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF THE SYSTEM OF CRIMINAL LAW IN POLISH AND UKRAINIAN LEGISLATION IN TERMS OF LIABILITY FOR VIOLATION OF INTERNATIONAL HUMANITARIAN LAW

ZALETY I WADY SYSTEMU PRAWA KARNEGO W USTAWODAWSTWIE POLSKIM I UKRAIŃSKIM W ASPEKCIE ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA NARUSZENIE MIĘDZYNARODOWEGO PRAWA HUMANITARNEGO

Sotula O. S. Sotula O. S.

*Doctor of Law, Professor,
Professor at the Department of National
and International Law
Kherson State University
Kherson, Ukraine*

*doktor nauk prawnych, profesor,
Profesor Katedry Prawa Narodowego i
Międzynarodowego
Chersonski Uniwersytet Państwowy
Chersoń, Ukraina*

Mimo niekiedy odmiennego podejścia do kryminalizacji naruszeń pokoju, bezpieczeństwa ludzkości i międzynarodowego porządku prawnego, a także odpowiedzialności za inne zbrodnie przeciwko pokojowi i ludzkości, Kodeksy karne Ukrainy i Rzeczypospolitej Polskiej przewidują